

मराठी (संयुक्त भाषा) आंतरभारती इयत्ता दहावी
इयत्ता दहावीच्या प्रस्तावित आराखड्यानुसार नमुना कृतिपत्रिका

वेळ- 2 तास

एकूण गुण- 40

कृतिपत्रिकेसाठी सूचना

- (१) सूचनेनुसार आकलनकृती व व्याकरण यामधील आकृत्या काढाव्यात.
- (२) आकृत्या पेननेच काढाव्यात.
- (३) उपयोजित लेखनातील प्रश्नांसाठी (सूचना, निवेदन) आकृतीची आवश्यकता नाही. तसेच हे प्रश्न लिहून घेऊ नयेत.
- (४) स्वच्छता, नीटनेटकेपणा व लेखननियमांनुसार लेखन थांकडे जाणीवपूर्वक लक्ष द्यावे.

विभाग - १ : गद्य

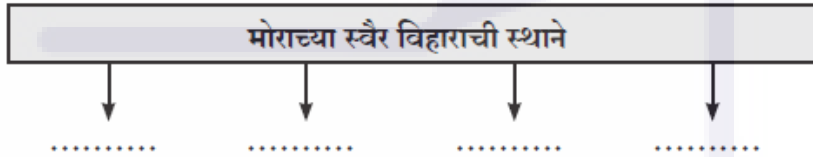
पठित गद्य

प्र.१. (अ) उतान्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

6

(१) आकृती पूर्ण करा.

०२

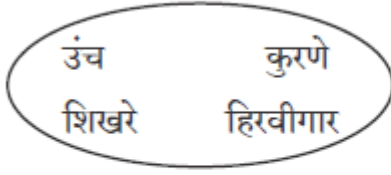
मोराचा केकारव वर्षा ऋतूचे आगमन सुचवणारा आहे. ग्रीष्म ऋतू संपता संपता उष्णता असह्य होते. त्या वेळी येणारा वर्षासूचक केकारव शेतकऱ्यांमध्ये नवीन आशेचा संचार करतो. ती लवकरच येणाऱ्या पावसाची पूर्वसूचना असते. वर्षा ऋतू हा आनंदाचा काल आहे. तळ्याची पाळ, हिरवीगार कुरणे, देवालयाची उंच शिखरे, नदी-नाले, ओहोळाचे काठ ही या वेळी मोराच्या स्वैर विहाराची स्थाने असतात. मोर नेहमी आपल्या निवासस्थानापासून अर्धा ते दोन किलोमीटरच्या परिसरात वावरतो. चारा सापडेल त्याप्रमाणे तो फिरतो. तो आपला चारा दिवसाच शोधतो. काळोख पडण्यापूर्वी तो आपल्या जागेवर येऊन पोहोचतो.

पहाट होताच मोर जागा होतो. ज्या झाडावर त्याने झोप घेतली असेल तिथूनच बसल्या बसल्या तो बांग देतो. थोडा वेळ आपले पंख सावरून तो वरून खाली टेहळणी करतो. सूर्योदयापूर्वी अर्धा तास तो झाडाखाली उतरतो. पाळीव मोर असेल, तर ज्या ठिकाणी लोक त्याला दाणे घालत असतात त्या ठिकाणी न चुकता तो नेमक्या वेळी येतो.

YouTube :

(२) विशेषण आणि विशेष्य यांच्या जोड्या लावा.

०१

विशेषण	विशेष्ये
(i)	.....
(ii)	.....

(३) स्वमत- मोराचे दैनंदिन जीवन तुमच्या शब्दांत लिहा.

०३

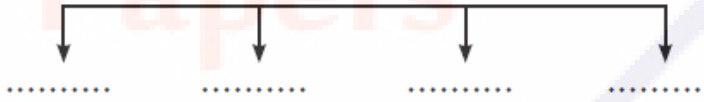
प्र.१. (आ) उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

6

(१) आकृती पूर्ण करा.

०२

(i) रात्रीला शांत झोपण्यासाठी मानवाने केलेली उपाययोजना

त्या माणसाला बाकी काही प्रश्न नव्हते. तो सगळीकडे जमवून घेणारा माणूस होता. फक्त त्याची एकच अपेक्षा असे, की रात्री निवांत झोपता यावे; पण ते डास तेवढीही इच्छा पुरी होऊ देत नसत. त्याला काय म्हणावे? हा झोपला, की झालीच त्यांची गुणगुण सुरू. संध्याकाळीच खोलीची दारं, खिडक्या बंद ठेवून पाहिली. अंगाला मलम चोपडून, डासांना हटवण्यासाठीची अगरबत्ती जाळून, सगळं करून झालं. डास दाद देईनात. पंखा लावल्यावर मात्र जरा शांतता मिळू लागली; पण त्या ढणढण पंख्याचाही त्रास. अपरात्री जाग यायची. तो पंखा बंद करून टाकायचा. उकडायला लागलं, की दारं, खिडक्या उघडायचा. पंखा सुरू केला, तरी आलेले याचक काय सोडणार होते त्याला ?

इकडे डास जमातीतही याची चर्चा व्हायची. कसला हा चिंगूस माणूस? काही थेंब रक्तासाठी केवढा भाव खातोय. रक्तदानाच्या वेळी अर्धा लीटर रक्त काढतात म्हणे, तेही दोन दिवसांत भरून येतं. जैसे की तैसे.

(२) कंसात दिलेल्या शब्दांचा योग्य उपयोग करून लिहा.

०२

(याचक, मलम, अगरबत्ती, डास, चिंगूस)

(अ) डास जावे म्हणून जाळलेली वस्तू .....

(आ) कंजूस माणसासाठी वापरलेला शब्द .....

(इ) दाद न देणारे .....

(ई) पंखा सुरू करूनही न सोडणारे .....

(३) 'खणखण' या शब्दासारखे उताऱ्यातील दोन शब्द लिहा.

०२

Website : sampleboardpapers.com

YouTube :

2

Sample Board Papers SSC Maharashtra

प्र. २. (अ) कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

4

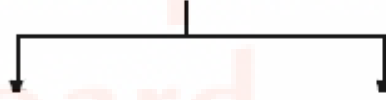
(१) (i) कवितेच्या आधारे खालील चौकटी पूर्ण करा.

०२

(अ) सोनेरी मुकुट घालणारी -

(आ) झुळकन सुळकन उडणारी -

(ii) कवीने वर्णन केलेली साळीच्या शेताची वैशिष्ट्ये

पिवळे तांबूस ऊन कोवळे पसरे चौफेर
ओढा नेई सोने वाटे वाहुनिया दूर.

झाडांनी किति मुकुट घातले डोकिस सोनेरी
कुरणावर शेतात पसरला गुलाल चौफेरी!

हिरवे हिरवेगार शेत हे सुंदर साळीचे
झोके घेते कसे, चहुकडे हिरवे गालीचे!

सोनेरी, मखमली, रुपेरी, पंख कितीकांचे
रंग किती वर तऱ्हेतऱ्हेचे इंद्रधनुष्याचे!

अशी अचल फुलपाखरे फुले साळिस जणु फुलती
साळीवर झोपली जणू का पाळण्यात झुलती.

झुळकन् सुळकन् इकडून तिकडे किति दुसरी उडती!
हिरे, माणके, पाचू, फुटुनी पंखचि गरगरती!

पहा पाखरे चरोनि होती झाडावर गोळा.

कुठे बुडाला पलीकडिल तो 'सोन्याचा गोळा?'

(2) स्वमत - कवितेच्या आधारे फुलपाखरांचे वर्णन तुमच्या शब्दांत लिहा.

०२

YouTube :

3

Sample Board Papers SSC Maharashtra

(१) आकृती पूर्ण करा.

०२

(i)

कवितेत कवींनी वर्णन केलेले नैसर्गिक घटक

.....

.....

(ii) पुढील घटना घडत असतांना काय कराल ते लिहा.

(अ) तुमच्याकडे कुणी वाकड्या नजरेने पाहिल्यास .....

(आ) दगडांचा वर्षाव करणाऱ्यांना .....

हा देश माझा याचे, भान जरासे राहू द्या रे ॥१॥

हा उंच हिमालय माझा, हा विशाल सागर माझा
ह्या गंगा, यमुना, शेती, धरती, बागबगीचा माझा
अभिलाषा यांची धरिता, कुणी नजर वाकडी करता
या मरण द्यावया, स्फुरण आपल्या बाहू पावू द्या रे ॥१॥

जे हात उत्सुकलेले, दगडांच्या वर्षावाला
रोखा ते, लावा कार्याला, या देशाच्या प्रगतीला
हे बंद करा उत्पात, थांबवा आपुला घात
सामर्थ्य न जावो व्यर्थ, काहिसा अर्थही थेऊ द्या रे ॥२॥

जरी अनेक अपुले धर्म, जरी अनेक अपुल्या जाती
परी अभंग असू द्या, सदैव अपुली माणसुकीची नाती
द्या सर्व दूर ललकारी, फुंकारे एक तुतारी
संदेश रोष जे, द्वेष मनातील वाहून जाऊ द्या रे ॥३॥

(२) स्वमत- प्रस्तुत कवितेतून मिळणारा संदेश तुमच्या शब्दांत लिहा.

०२

Website : sampleboardpapers.com

YouTube :

प्र.३. (अ) व्याकरण घटकांवर आधारित कृती

०२

(१) काळ ओळखा.

- (i) वयाच्या नवव्या वर्षी मी शाळेत गेले.
(ii) मॉरिशसमधील घरे पाहणे हा एक आगळा अनुभव आहे.

(२) वाक्प्रचार

०२

खालील वाक्प्रचार व त्यांचे अर्थ यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

वाक्प्रचार	वाक्प्रचाराचे अर्थ
(i) टेहळणी करणे	(अ) लक्षपूर्वक बघणे
(ii) ललकारी देणे	(आ) दुरुन पाहणी करणे
	(इ) गर्जना करणे

प्र.३. (आ) शब्दसंपत्ती

(i) समानार्थी शब्दांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

०१

'अ' गट	'ब' गट
(i) शिवार	(अ) परीक्षा
(ii) कसोटी	(आ) शेत
	(इ) खेळ

(ii) 'वाणसामान' या शब्दापासून वाण आणि सामान हे दोन शब्द सोडून दोन अर्थपूर्ण शब्द तयार करा. ०१

वाणसामान- .....

(इ) अचूक शब्द ओळखा.

०१

माणुसकी, माणसूकी, माणूसकी, मानुसकी

(ई) विरामचिन्हे नावे लिहा.

०१

विरामचिन्हे	नावे
(i) ?	
(ii) .	

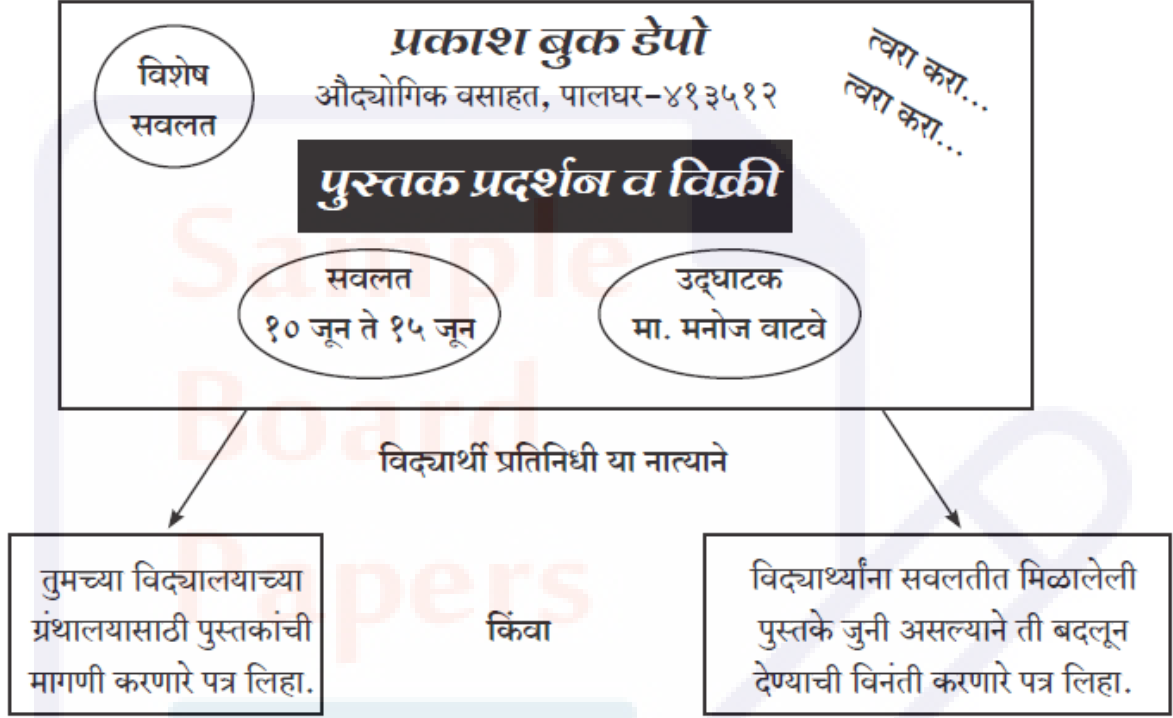
Website : sampleboardpapers.com

YouTube :

प्र.४. (अ) पत्रलेखन

०४

खालीलपैकी कोणतेही एक पत्र लिहावे

प्र.४. (आ) खालीलपैकी कोणतीही एक कृती सोडवा.

०४

(१) जाहिरातलेखन

खाली दिलेल्या शब्दांवरून आकर्षक जाहिरात तयार करा.

(ग्रंथप्रदर्शन, विविध प्रकारची पुस्तके, सवलतीच्या दरात विक्री, प्रदर्शन ८ ते १६ नोव्हेंबर, जुनी पुस्तके नवीन छपाईत)

(२) कथालेखन

दिलेल्या कथेची सुरुवात दिलेली आहे. कथेचा उत्तरार्ध तुमच्या शब्दांत लिहा. (सुरुवातीची कथा लिहिण्याची गरज नाही.)

शाळेत आणि घरी इतरांना नेहमीच मदत करणे हा रोहनचा स्वभाव होता. अभ्यासात जरी तो अधिक हुशार नसला तरी धावणे, पोहणे, कबड्डी या खेळात तो नेहमी सर्वांच्या पुढेच असे. अनेक स्पर्धांमध्ये त्याने शाळेचा नावलौकिक वाढविला होता. दरवर्षी जाणाऱ्या शाळेच्या सहलीत आज तो विद्यार्थीप्रमुख म्हणून सहभागी होता. शाळेची सहल डोंगरांनी वेढलेल्या नदीपरिसरात गेली होती. मुले पोहण्याचा आनंद घेत होती. अचानक पोहता न येणारा एक मुलगा शेवाळलेल्या दगडावरून पाय घसरून पाण्यात पडला आणि....

Website : sampleboardpapers.com

YouTube :

(३) बातमीलेखन

खालील विषयावर दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे बातमी तयार करा.

विषय- तुमच्या शाळेत 'संगीत समारोह' आयोजित करण्यात आला.

मुद्दे- कार्यक्रमाचे आयोजन, दिनांक, वेळ, उद्देश, विद्यार्थ्यांचा सहभाग, शिक्षकांचे मार्गदर्शन, उपस्थित मान्यवरांद्वारे प्रसिद्ध गायकांद्वारे सहभागी विद्यार्थ्यांचे कौतुक.

(४) पुढील धडा वाचा आणि ज्याचे उत्तर एका वाक्यात आहे असे चार प्रश्न करा

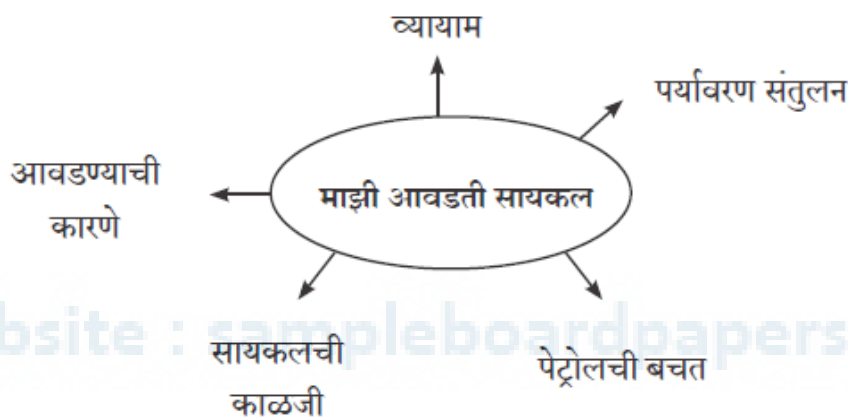
जलालुद्दीन फारसा शिकला नाही पण त्याने अब्दुल कलामना मात्र शिकण्यासाठी सदैव प्रोत्साहन दिले. रामेश्वरम बेटावर इंग्रजी जाणणारा तो एकटाच माणूस होता. त्यानेच अब्दुल कलामना नवनव्या वैज्ञानिक शोधांबद्दल, साहित्याबद्दल, आधुनिक उपचारपद्धतीबद्दल ओळख करून दिली. त्यांच्या गावात एस. टी. आर माणिकन् नावाचे एक माजी क्रांतिकारक राष्ट्रभक्त राहत होते. त्यांच्याकडे पुस्तकांचा संग्रह होता. त्यांनी कलाम यांना पुस्तक वाचण्यासाठी सदैव उत्तेजन दिले. शमसुद्दीन नावाच्या दूरच्या भावाचा कलामवर प्रभाव होता. तो रामेश्वरममध्ये वर्तमानपत्राचा वितरक होता. रेल्वेने पंढर गावाहून वर्तमानपत्रांचे गट्टे येत. पुढे शमसुद्दीन त्याचे वाटप करी. दिनमणी हे सर्वात लोकप्रिय तमीळ वृत्तपत्र होते. १९३९ मध्ये दुसरे महायुद्ध पेटल्यावर पंढरहून येणारी गाडी रामेश्वरमला थांबेनाशी झाली. चालत्या गाडीतून ते गट्टे फेकले जात. ते गोळा करण्याच्या कामात शमसुद्दीनला कलाम मदत करू लागला. अब्दुल कलामच्या आयुष्यातील ती पहिली कष्टाची कमाई! दुसरे महायुद्ध संपल्यावर रामेश्वरम सोडून जिल्ह्याच्या ठिकाणी, रामनाथपुरमला शिक्षण घेण्यासाठी कलामांनी वडिलांकडे परवानगी मागितली. वडील म्हणाले, “अब्दुल, तुला मोठे व्हायचे असेल तर गाव सोडून शिक्षणासाठी बाहेर जायला हवे.” शमसुद्दीन आणि जलालुद्दीन कलामबरोबर रामनाथपुरमला गेले. कलामने कलेक्टर व्हावे अशी त्यांच्या वडिलांची इच्छा होती. जलालुद्दीन म्हणाला, “मनामध्ये नेहमी आशावादी, भविष्याबद्दल चांगलेच विचार आणत जा. त्यामुळे आपल्या विचारांच्या शक्तीचा भविष्यावर चांगला परिणाम होईल.”

प्र.४. (इ) निबंधलेखन

०४

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंधलेखन करा.

(१) वर्णनात्मक

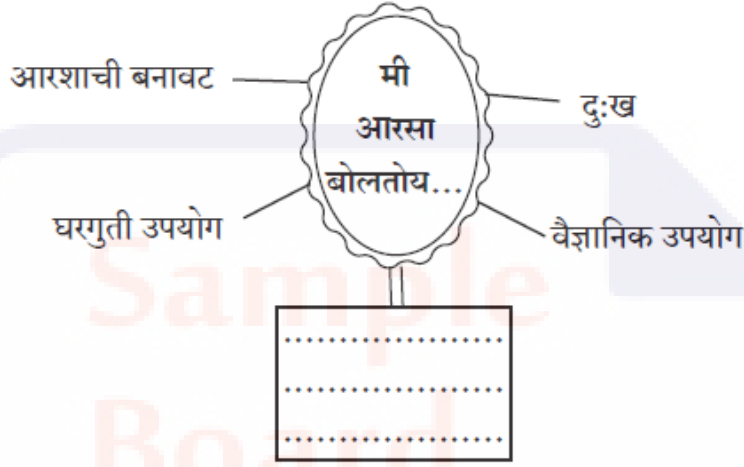

Website : sampleboardpapers.com

YouTube :

(२) आत्मकथन

खालील चित्रातील घटक तुमच्याशी बोलतोय अशी कल्पना करून त्या घटकाचे आत्मवृत्त लिहा.

आंतरभारती दहावी संयुक्त भाषा	४) चिल्ड्रन ऑफ हेवन ९) तरफ १४) भल्लगडी दादा (कविता)	९ ते ११ २४ ते २७ ४० ते ४१
---------------------------------	---	---------------------------------

* As per reduced syllabus 2020 – 2021

*Note: Only chapter is omitted.

Grammar & Writing Skill part is not
Omitted from above mentioned chapters.

Website : sampleboardpapers.com

YouTube :